

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.458/2010/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Lőrincz István (4400 Nyíregyháza, Iskola utca 3. I/3.) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Ráthonyi Rita (4024 Debrecen, Piac utca 58. fszt. 5.) ügyvéd által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.P. 21.703/2009/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 15 sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja. Az alperes által megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét 90 000 (kilencvenezer) Ft-ra leszállítja, és mellőzi az alperes kötelezését 73 000 (hetvenháromezer) Ft állam által előlegezett költség megfizetésére. Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül 510 000 (ötszáztízezer) Ft le nem rótt kereseti illetéket, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására 72 425 (hetvenkétezer-négyszázhuszonöt) Ft állam által előlegezett költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 37 500 (harminchétezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 120 000 (százhuszezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Néhai L. Gy-né - a felperes édesanyja - 2007. október hó 10. napján utasként a felperes által vezetett **"A"** frsz-ú személygépkocsiban közlekedési balesetet szenvedett oly módon, hogy **Y-né** az általa vezetett **"B"** frsz-ú személygépkocsival a ny-i bekötő út és a 4. számú főút kereszteződésénél úgy kanyarodott balra **"C"** felé, hogy összeütközött a neki balról **"C"** irányából D. felé szabályosan közlekedő felperes által vezetett személygépkocsival. **Y-né** büntetőjogi felelősségét a baleset okozásáért megállapították. Az ütközés következtében a felperes édesanyja súlyosan megsérült, azok miatt 2007. október hó 10. és 2007. november hó 12. napjai között kórházban kezelték, ahol 69 éves korában elhunyt.

A felperes 1975. évben született szüleinek hatodik gyermekeként, az édesapja 2005. évben hunyt el. A felperes soha nem nősült meg, gyermeke nincs, mindig a szüleivel élt közös háztartásban. Néhai édesanyjával a kapcsolata kiegyensúlyozott, szeretetteli, harmonikus volt. A háztartást a néhai vezette, a felperes a keresetét hazaadta, azzal közösen gazdálkodtak. A felperesnél súlyos gyázmunka következett be, édesanyja halálát feldolgozni nem tudja, büntudati feszültséggel küzd amiatt, hogy a baleset napján ő akarta édesanyját szemészetre vinni. A felperes hangulati élete deprimált, motivációja, érdeklődése csökkent, életvitele beszűkült, az érzelmi alkalmazkodása nehezített. A felperes állapota tartós, jelentős pozitív változás nem várható. Az alperestől az elsőfokú eljárás során 1 500 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítést kapott.

A felperes módosított keresetében 8 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés és ennek 2007. november hó 12. napjától járó kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a felperes módosított keresetének az elutasítását kérte, mert a már megfizetett 1 500 000 Ft alkalmas a felperest ért jogsérelem kompenzálására figyelemmel arra a tényre, hogy a felperes nagykorú gyermekként veszítette el az édesanyját.

Az elsőfokú bíróság a 14. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 2 000 000 Ft-ot, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította azzal, hogy a felek saját perköltségüket maguk viselik. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 120 000 Ft feljegyzett kereseti illetéket, valamint 73 000 Ft előlegezett költséget.

Határozatának indokolása szerint **Sz. Cs-né** - a felperes testvére - és annak férje, **Sz. Cs.** vallomása alapján állapította meg, hogy a felperesnek az édesanyja volt a mindene, és ez fordítva is így volt. A testvérek közül a legjobban a felperest viselte meg az édesanyjuk elvesztése, ő emiatt teljesen összetört, aludni nem tud, a kedélyállapota depressziós, s napi gyakorisággal jár ki a temetőbe édesanyja sírjához. **Dr. Cs. M.** igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleménye alapján állapította meg az elhúzódó gyászreakciót, a deprimált hangulati életet, a csökkent érdeklődést, a beszűkült életvitelt és az érzelmi alkalmazkodás nehezítettségét.

A felperes vonatkozásában a személyiségi jogsérelem megvalósult a felperes lelki egészségének károsodásával, és amiatt is, hogy elveszítette az édesanyját, aki számára a

biztonságot, a nyugodt otthont biztosította, tehát az Alkotmány 15. §-ában deklarált családi léthez való joga is sérült. A személyhez fűződő jogok sérelme folytán olyan összegű kárpótlást kell megállapítani, amely a nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A nem vagyoni kárpótlás egyik, a kárpótlás összegszerűségét alapvetően meghatározó funkciója: a személyi sérelem kompenzálása a vagyoni kárpótlás eszközével. E körben a személyi sérelem súlyát, nagyságát, hatását és következményeit, illetőleg az elszenvedett hátrányok pénzzel való enyhítésének lehetőségeit kell figyelembe venni. A kompenzáció a tönkretett életlehetőségeket helyettesítő, kiegyensúlyozó, az elvesztett helyett más nemű előnyt nyújtó funkciókat tölt be. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes részére már megfizetett 1 500 000 Ft-on felül további 2 000 000 Ft az az összeg, amely az elszenvedett hátrány kiküszöböléséhez szükséges és egyben elégséges is figyelemmel arra a tényre, hogy az édesanyja halála óta már több mint két év telt el, s ez az időszak a felperes vonatkozásában a patológiás gyász tüneteivel erősen terhelt volt. A további nem vagyoni kárpótlás iránti, valamint a kamatigényt elutasította arra figyelemmel, hogy a megítélt összeg a jelenlegi ár- és értékviszonyokra figyelemmel alkalmas az elszenvedett nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez és csökkentéséhez. Az alperest részleges pervesztessége miatt kötelezte a feljegyzett kereseti illeték és az előlegezett költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte az elsőfokú eljárásban kifejtettek szerint.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, megítélése szerint ugyanis a javára megítélt 2 000 000 Ft sem elegendő az őt ért sérelem kompenzálására, ezért indokolatlan lenne ezt az összeget csökkenteni.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése szerint nem érintette a keresetet részben elutasító ítéleti rendelkezést. A fellebbezés az alábbiak miatt alapos:

Az ítélet tábla mindenekelőtt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesbíti, ugyanis a felperes nem mindig a szüleivel élt közös háztartásban, hanem a saját előadása szerint az elmúlt 10 évből 8 ½ - 9 évet, a fennmaradó időben pedig - amikor nem a környéken dolgozott - nem ott élt. A felperes állapota nem tekinthető olyan tartós állapotnak, amelyben jelentős pozitív változás nem várható, hiszen - a szakvéleményből kitűnően - gyógyszeres kezeléssel és pszichoterápiával ebből az állapotból kimozdítható, és javulás idézhető elő nála. Az így helyesbített tényállás mellett is az elsőfokú bíróság abból levont jogi következtetéseivel az ítélet tábla nem értett egyet.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes esetében személyhez fűződő jogsérelem történt, nevezetesen a Ptk. 76. §-ában nevesített egészséghez való joga, valamint az Alkotmány 15. §-ában nevesített családi léthez való joga sérült.

Az ítélkezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a

károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem.

Amint arra az alperes alappal hivatkozott, a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során értékelendő körülmény volt, hogy a felperes a 70. életévében járó édesanyját nem kiskorúként vagy fiatal felnőttként, hanem 32 éves korában veszítette el. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy ő az édesanyja elvesztése következtében kialakult pszichés megbetegedése - a patológiás gyász - miatt szakorvosnál nem járt, gyógyszereket nem szedett, és semmit nem tett annak érdekében, hogy a jelenlegi állapotából kijöjjön, holott a gyógyszeres kezelés alkalmas lenne a felszűntetésének és az alvásproblémájának az enyhítésére, valamint a hangulati életének javítására, továbbá az emellett pszichoterápia alkalmas lenne arra, hogy őt ebből az állapotból kihozza. A felperes - miként ezt a fellebbezési ellenkérelmében is kifejtette - a részére megítélt nem vagyoni kártérítést arra tekintettel is indokoltnak tartotta, hogy a nála kialakult pszichés állapot kizárja a párkapcsolat kialakítását, az önálló család létrehozását. Ehhez képest maga a felperes számolt be arról az igazságügyi orvosszakértői vizsgálat alkalmával, hogy barátnője van, ami cáfolja az előbbi állítását. Szintén ez ellen szól a felperes 2009. november hó 9. napján megtartott tárgyaláson a személyes meghallgatása alkalmával tett nyilatkozata, ami szerint ő jelenleg nem él együtt senkivel, márpedig ebből a megfogalmazásból - „jelenleg” - nem következik az, hogy ezt az állapotát maga is véglegesnek tekintené.

Az elsőfokú bíróság a leírtak miatt tévesen vette számba és értékelte a felperes esetében bekövetkezett kompenzálendő hátrányokat, aminek következtében az általa meghatározott összegű nem vagyoni kártérítés az alperes által peren kívül teljesített kifizetéssel együtt eltúlzott. A felperesnek okozott hátrány kompenzálására az alperes által peren kívül kifizetett 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés szükséges, de egyben elegendő is. Ez az összegű nem vagyoni kártérítés felel meg az egységes megítélés követelményének is, amellyel összefüggésben az ítéletábra visszautal az alperes által hivatkozott határozatra (a Debreceni Ítéletábra Pf.I.20.047/2007/7. szám alatti ítélete alapján az édesapa 2002. évben történt elvesztése miatt az akkor 17 és 19 éves gyermekek személyenként 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítésben részesültek), valamint utal a Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.037/2006/4. szám alatti ítéletére (a károsult 500 000 Ft nem vagyoni kártérítésben részesült, mert édesanyja 2003. októberében kutyatámadás következtében életét vesztette, és emiatt a gyásza feldolgozatlan maradt, nála mintegy 15 %-os munkaképesség-csökkenése alakult ki), a Fővárosi Ítéletábra 4.Pf.21.014/2007/5. szám alatti ítéletére (a szüleivel egy házban élt károsult édesanyjának 2004. évben bekövetkezett közlekedési balesetben történt elvesztése miatti gyászt nem tudta feldolgozni, ezért részére 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélték meg), és a Pécsi

Ítélet tábla Pf.III.20.190/2009/4. szám alatti ítéletére (a károsultak édesapjuk 2005. évi elvesztése miatt személyenként 1 400 000 Ft nem vagyoni kártérítésben részesültek 30 %-os sértetti közrehatásra és egyéb többlettényállásra tekintettel).

A fentiek miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Mivel az alperest az elsőfokú eljárás során jogi előadó képviselte, akit a Pp. 75. §-ának (2) bekezdése alapján munkadíj nem illet meg, és a képviselet miatti perköltség előadására, illetőleg igazolására a Pp. 79. §-ának (1) bekezdése szerint nem került sor, az ítélet tábla a felperest a módosított keresetéhez képest mutatkozó teljes pervesztessége ellenére nem kötelezte az alperes javára perköltség fizetésére. A kereseti illeték alapja a felperes eredetileg előterjesztett követelése szerint 10 000 000 Ft-ban rögzült (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 41. §-ának (1) bekezdése). Figyelemmel arra, hogy az alperes utóbb fizetett meg 1 500 000 Ft-ot a felperesnek, ezért e tekintetben a perre okot adott, ami miatt az ehhez igazodó 90 000 Ft le nem rótt kereseti illeték viselésére is köteles, míg a felperes a pervesztessége alapján köteles megtéríteni a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta miatt a Pp. 85/A. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján az állam által előlegezett költséget és ugyanezen törvényhely b) pontja alapján a leszállított keresetéhez tartozó le nem rótt illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint.

A felperes a fellebbezési eljárásban is pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles perköltséget fizetni az immár ügyvéddel eljáró alperes javára, melynek összegét az ítélet tábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta miatt le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a pervesztes felperes a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles megtéríteni.

Debrecen, 2010. október hó 5. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő